

Retk kirja- ja koolimehe Juhan Kunderi radadel

Karin Hansson

toimetus@virumaateataja.ee

Laupäeval, 19. mail külastasid Kunderi seltsi liikmed, koostööpartnerid, rahvakooliõpetajad, Viru giidide ühingu ja genealooogia seltsi Virumaa osakonna liikmed tuntud kirjamehe ja pedagoogi Juhan Kunderiga seotud paiku Viljandimaal.

Ekskursioon sai teoks Kunderi seltsi algatusel, sest käesoleva aasta 26. detsembril möödub 155 aastat Kunderi sünnist.

Reisil, mis oli korraldatud õppepäevana, osales 41 inimest ja see andis hea ülevaate tuntud kultuuritegelase ja rahvusli-

ku ärkamisaja ühe eestvedaja Juhan Kunderi elust ja tööst.

Lisaks sellele külastati Olustvere mõisa, Lembitu linnust Viljandimaal, Suure-Jaani kirikut ja kalmistut, kuhu on maetud tuntud eesti kultuuritegelased. Tähtsamad neist on maalikunstnik Johann Köler, helilooja Artur Kapp ja tema perekonnaliikmed ning kirjanik Albert Kivikase ema Anu Kivikas.

Lisaks peatuti Olustvere maamajandus- ja teeninduskooli juures, mille ees seisab Kunderi õpetaja, rahvusliku ärkamise ideede kandja Jaan Adamsoni (1824 - 1879) kuuju.

Juhan Kunder sündis 26. detsembril 1852. aastal Holstre

vallas Alt-Kovalu talus. Kunagist talukohta meenutavad tänapäeval mälestuskivi, kaks elupuud ja vana aidavundament.

Kunder oli pärit vaesest taluperest ja hariduse omandamisel toetas teda palju poolvend Hain Henno (1836 - 1922), kes tol ajal töötas Holstres vallavanemana. Kunderi koolitee algas kodupaiga lähistel Pulleritsus ja jätkus Viljandis.

1875 lõpetas ta Tartu õpetajate seminari, mille järel õpetas Tartus ja Rakveres ning jätkas enesetäiendamist Kaasanis.

Kunder oli rahvusliku liikumise ideede kandja, folklorist kirjanik, õpetaja.

Ta suri 24. aprillil 1888.

aastal ja maeti Rakverre.

Selle aasta novembris korraldab Kunderi selts kirjamehe 155. sünniaastapäevale pühendatud konverentsi, millel esitletakse raamatut "Ärkamisaegse koolimehe künnavagudel". Raamat on Kunderi seltsi väljaanne, pakub ülevaate kirjamehe ja pedagoogi elust, tema viljakatest Rakvere-aastatest.

Juhan Kunderi mälestuskivi tema sünnipaigas endise talu õuel.

Liina Kits